

POUK NA PROSTEM

Zbirnik dejavnosti za učenje na prostem na razredni stopnji

POUK NA PROSTEM

- je opredeljen kot pouk zunaj učilnice, v katerem učenje in poučevanje poteka v skladu s cilji učnih načrtov. Pouk na prostem obsega dejavnosti vseh predmetov, ne nujno le naravoslovnih in okoljskih dejavnosti. Najširša opredelitev pouka na prostem je, da je to **ORGANIZIRANO UČENJE**, ki poteka zunaj šolskih stavb. *(Skribe Dimec)*

Poznamo dva pristopa:

1. Pouk na prostem kot **SAMOSTOJNO UČENJE**,
2. Pouk na prostem kot **VODENO UČENJE**.

ORGANIZACIJA

- Ustrezna higiena (umivanje rok pred odhodom na prosto in po prihodu v učilnico).
- Postavitev pravil varne hoje v koloni, zunanji prostor lahko razdelimo na „cone“.
- Jasna pravila glede učenčevih pripomočkov – katere naj vzame s seboj, kam jih odloaga.
- Priprava pripomočkov za spremljanje odzivov učencev. Vsak učenec naj ima v vrečki svojo plastično tablico kreda; odejo, podlago za pisanje, pripomoček za spremljanje odzivov (semaforji itd.)
- Če imamo možnost, na prosto namestimo prenosno tablo.
- Učence seznanimo s pravili varne hoje in poskrbimo za varno pot.

NAČRTOVANJE DEJAVNOSTI

- Načrtujmo doseganje temeljnih ciljev predmeta določenega razreda.
- Prenesimo izvedbo dejavnosti na prosto.
- Dnevna rutina:
 - dogovor v razredu,
 - izdelava načrta,
 - preverimo, ali so učenci razumeli namen in nato selitev na prosto,
 - določitev bazičnega prostora na prostem za skupino.
- Preverjamo in spremljamo učenca – kako razmišlja.
- Dajmo učencu čas, da predstavi svoje delo in razmišljanje. Dopustimo samostojno raziskovanje.

POTEP OD A DO Ž

CILJI:

- razvijati tehniko branja in pisanja besed ter enostavnih povedi z velikimi in malimi tiskanimi in pisanimi črkami;
- razvijati pravopisno, skladenjsko in slogovno zmožnost;
- tvoriti poustvarjalno domišljjsko besedilo z značilnostmi pravljice.

NAVODILO UČENCU:

Na poti od vhoda v šolo do igrišča opazuj okolico. K vsaki črki vpiši nekaj, kar vidiš,lišiš, vonjaš ali tipaš na tej poti. Ko se vračaš, dodaj še eno stvar za vsako črko.

A	B	C	Č	D

E	F	G	H	I

J	K	L	M	N

O	P	R	S	Š

T	U	V	Z	Ž

NADGRADNJA:

- Po opravljenem potepu opiši pot, ki si jo prehodil. Pri opisovanju uporabi besede, ki si jih vpisal pod črke.

- Sestavi pravljico, v kateri izbereš pravljlično osebo in jo pošlješ na pot, ki si jo prehodil ti. V pravljici uporabi zapisane besede. Ne pozabi na pravljlična številka, začetek in konec pravljice ter kakšen čudež vključi.

KAJ VSE ZMORE VRVICA?

CILJI:

- razvijati količinske predstave;
- iz snovi izdelati določene predmete;
- poiskati uporabno vrednost predmeta;
- razvijati ročne spretnosti in motoriko;
- reševati preproste naravoslovne probleme;
- krepiti radovednost.

NAVODILO UČENCU:

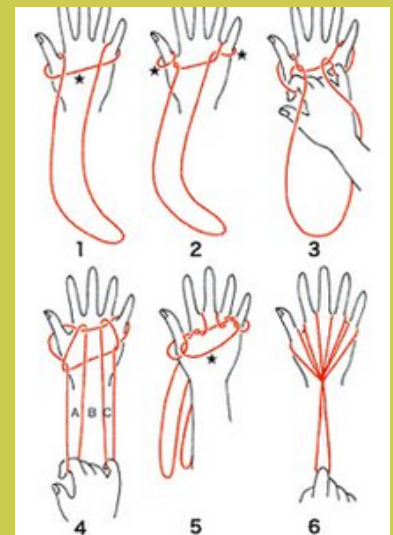
Poišči kos vrvice, ki je dolg približno 1 meter. Kaj lahko storiš z vrvico? Prikaži tri načine uporabe.

Med spodnjimi dejavnostmi jih izberi 5. Izvedi jih.

- Naredi lok in puščico.
- Izmerit svojo glavo. Primerjaj s svojo višino.
- Naredi zapestnico prijateljstva.
- Privij vrvico na palico.
- Na tla s palico nariši krivo sled. Izmeri dolžino sledi z vrvico.
- Z vrvico izmeri, kako daleč lahko skočiš.
- Z vrvico dvigni nekaj težkega. Kako si lahko dvig olajšaš?
- Naredi ribiško palico. Uporabi magnet in sponke za papir, s katerimi lahko loviš ribe.

NADGRADNJA:

Preizkusi se:

ČASOVNI TRAK MOJEGA KRAJA

CILJI

- prikazati časovni potek dogodkov;
- uporabiti nekatere osnovne izraze za opredeljevanje dogodkov, kot so: prej, potem, leto;
- načrtovati in postaviti ustrezna vprašanja, zbrati podatke;
- predstaviti potek s časovnim trakom.

PRIPOMOČKI:

- podlaga za pisanje
- svinčnik
- kamera
- zemljevid mesta / kraj
- seznam vprašanj, ki jih lahko zastavimo prebivalcem kraja

NAVODILO UČENCU:

- Na asfaltu boš s kredo prikazal časovni trak razvoja tvojega kraja.
- Najprej izberi temo: bodo to osebe iz kraja ali stavbe v kraju ali ceste ali pa kaj drugega.
- Sestavi nekaj vprašanj, ki jih lahko postaviš ljudem v kraju, zato, da dobiš prave podatke o temi, ki jo boš prikazoval.
- Na zemljevidu kraja izberi pot, ki jo boš prehodil.
- Sprehodi se po dogovorjeni poti in postavljalj ljudem vprašanja.
- Izberi merilo in sicer tako, da oblikuješ legendo, ki ustreza temi tvojega raziskovanja (na primer 1 m = 10 let).
- Nariši svoj časovni trak na asfalt.

Vsi poznamo kraj v katerem živimo - ali ne? Če želite izvedeti več o okraju, v katerem živimo, na primer o tem, kako so se skozi leta stvari spremenile, kateri nepričakovani dogodki so se zgodili in kdo so bili slavni prebivalci, lahko izvedemo raziskavo. Na prostem lahko izdelamo časovni trak zgodovine kraja.

NADGRADNJA:

- Ustvari živi muzej povezan s tvojim krajem, vključi predmete, fotografije, umetnine in pisnimi informacijami.
- Postani turistični vodič za obiskovalce kraja.

ISKALEC POLETJA

CILJI:

- obiskati in opazovati različna življenjska okolja (travniki, park, gozd, polje, sadovnjak);
- opaziti, kako se narava spreminja na prehodu letnega časa;
- ubesediti opažanja.

PRIPOMOČKI:

- mreža
- posoda za odlaganje majhnih živali, lahko je kozarec s pokrovom, saj se v njem lahko natančno opazuje

NAVODILO UČENCU:

V naravi se kaže poletje. Sprehodi se in v naravi poišči znake poletja.

1. PRI RIBNIKU

Vzemi mrežo in kozarec ter zberi nekaj snovi, da si jih boš podrobneje ogledal. Zapiši, kaj opaziš. Ko boš končal, jih vrneš nazaj v ribnik.

2. OB DREVESU

Naberi nekaj listov z različnih dreves in jih opazuj pod svetlobo. Ali lahko vidiš vse žile po katerih rastlina črpa rudninske snovi in vodo? Zapiši.

3. TAM, KJER SE SLIŠI PTIČJE PETJE

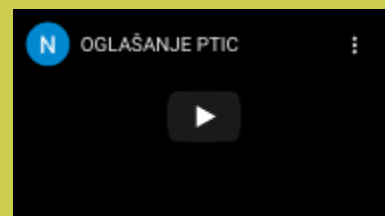
Poslušaj ptičje petje. Ustavi se, zapri oči in poslušaj. Koliko različnih načinov oglašanja ptic slišiš?

Ob učenju o spremembah v letnih časih je veliko priložnosti za opazovanje in opisovanje. Postopek opazovanja naj vedno spremlja verbalno opisovanje oz. ubeseditiv.

Za opisane dejavnosti, si je treba vzeti čas za posedanje v naravi in poslušanje zvokov narave. Ob tem razvijamo tudi čuječnost in dobro počutje.

NADGRADNJA:

Dejavnosti lahko povežemo z aplikacijo z zvoki oglašanja ptic. Učenci lahko potem ugotavljajo ali prepoznajo različne ptice glede na njihovo petje.

PRIPOVEDOVALCI IN BRALCI ZGODB NA PROSTEM

CILJI:

- tiho in poltiho brati neznano umetnostno besedilo (pravljico in pripoved);
- zbrano in tekoče (z usvojeno tehniko branja) brati daljša besedila;
- ob besedilih spoznati in opaziti razlike med svetom, v katerem živijo, in domišljjskim svetom v umetnostnem besedilu;
- prepoznati prvine pravljice: formalni začetek in konec, preteklik, za pravljico značilni pripovedni ton.

PRIPOMOČKI:

- knjige ali druga besedila za branje
- delovni list (glej spodaj)

NAVODILA ZA UČENCE:

BRANJE

- Najdi mesto v naravi / na prostem, ki ti je všeč.
- Izberi zgodbo za branje.
- Natančno glasno ali polglasno preberi zgodbo.
- Ali lahko zgodbo tudi pripoveduješ?
- Razmisli, kako bi se osebe iz zgodbe počutile v prostoru, kjer se nahajaš. Kako se ti počutiš tukaj?

USTVARJANJE LASTNE ZGODBE

- Poišči predmete iz prostora v katerem se nahajaš.
- Natančno si jih oglej.
- Razmisli, kako se počutijo, gledajo ali kaj vonjajo.
- Pomisli na vse stvari, ki bi jih predmeti lahko predstavljali. Npr.: drevesni list bi lahko bil čoln ali odtis stopinj dinozavra ali pero za pisanje zgodb. Naredi seznam teh predmetov.
- Morda bo tvoj seznam predmetov na koncu precej dolg.
- Ali lahko sestaviš zgodbo z uporabo najdenih predmetov in vključiš nekatere svoje ideje?
- Pripoveduj zgodbo prijatelju ali ustvarite zgodbo kot skupina in jo delite z drugimi skupinami.

NADGRADNJA

Pripovedovanje zgodb je ključna oblika sporazumevanja, ki omogoča tudi sprostitvev in dobro počutje.

Pripovedovanje zgodb razvija številne spretnosti, vključno z govorom, poslušanjem, branjem in pisanjem. Prav tako spodbuja domišljijo in radovednost.

Pripovedovanje zgodb na prostem ima lahko dodatno vrednost še posebej v primeru, ko učenec v svoji zgodbi uporabi lokacijo, ki mu je všeč.

BEREM, USTVARJAM, PRIPOVEDUJEM

Ustvarjanje zgodbe

**Seznam
predmetov, ki bi
lahko bili ...**

**Zapiši svojo novo zgodbo in jo
pripoveduj. Vključi predmete s
seznama.**

POTOVANJE MRAVLJE

CILJI:

- opazovati življenjsko okolje in ga opisati;
- spoznati življenjski prostor živali;
- zaznati podrobnosti;
- opazovati iz zornega kota drugega živega bitja.

PRIPOMOČKI:

- vrvica ali volna dolga nekaj metrov
- lepilni trak in palčke ali stara pisala za ustvarjanje majhnih zastavic za mejnike
- zanimivo naravno okolje, na primer pod živo mejo ali zemlja pod travo
- kamera ali tablica in povečevalna stekla (neobvezno)

Navodilo učencu

- Pripravi vrvico poljubne dolžine.
- Položi vrvico čez majhen del razgibanega terena, ki predstavlja pot mravlje.
- Spusti se k tlom in si oglej "pot", ki jo prehodi mravlja.
- Zanimive točke lahko označiš s kratkimi vejicami, zastavicami na paličicah.
- Povečevalno steklo ti lahko omogoči še drugačno sliko. Uporabi tudi fotoapararat ali tablice.
- Ko pot označiš, potuj po njej kot mravlja in jo opisuj.

Učenci radi ustvarjajo preproste zemljevide in načrte. Z dejavnostjo Potovanje mravlje jim dajemo izziv, v katerem razmišljajo o podrobnostih, ki jih vidijo, o različnih perspektivah in zornih kotih ter o poteh, vzponih in tunelih, skozi katere hodijo živa bitja (torej opazujejo iz zornega kota mravlje).

NADGRADNJA

Dejavnost lahko podpira tudi opismenjevanje s spodbujanjem uporabe jezika in domišljjskega poimenovanja krajev. Starejši učenci lahko napišejo potek vodenega potovanja ali celo posnamejo besedilo.

ŽIVA URA

CILJI:

- znati odčitati, zapisati in prikazati čas;
- razumeti mersko enoto za čas in to dokazati s položajem kazalcev na uri;
- poznati osnovne standardne merske enote za merjenje časa in količine izraziti z merskim številom in z mersko enoto.

PRIPOMOČKI:

- kreda za označevanje števil in kroga
- vrvica, škarje in trak
- karton, panj ali kaj podobnega za označevanje središča številnice
- oblačila za ležanje na tleh
- fotoaparata

NAVODILA UČENCEM:

- **RAZDELIMO SE V SKUPINE PO 4.**
- Skupina naj s pomočjo vrvic in krede nariše krog s premerom 3 metre.
- Številke enakomerno porazdelite po krogu. Krog najprej razdelite na polovico, nato na četrtine in na koncu na dvanajstine.
- Ko je obris številčnice ure narisana, se učenci spremenite v kazalce. Uležite se v ustrezne položaje, in sicer tako, da predstavljate različne čase na uri.
- Svoje prikaze fotografirajte.

Namig: Izmerite 1,5 m vrvic in na en konec privežite kos krede. Nekdo naj drži en konec vrvic na mestu, kjer bo središče kroga, drugi pa naj nariše krog s privezanim kredom.

IZZIVI:

Prikaži:

- 12:00
- kdaj se začne šola
- 1:30 in 13:30
- štiri in pol
- 15 minut do 5
- 15 minut pred 3. uro

ŠE VEČ:

Prikaži:

- 11:35
- 9 čez h in 20 min
- koliko bo ura čez 35 minut
- koliko bo ura čez 90 minut
- 20 minut pred 2:00

IN ŠE VEČ:

Pokaži:

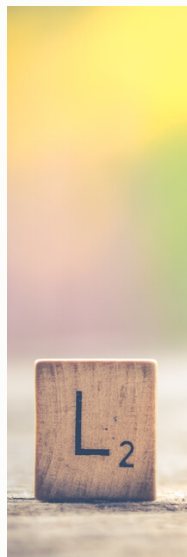
- 4:27
- 7:03
- koliko bo ura čez 13 minut
- koliko je bila ura pred 30 minutami
- 8:49

PO ENA NA DAN

CILJI:

- razvijati tehniko branja in pisanja besed ter enostavnih povedi z velikimi in malimi tiskanimi in pisanimi črkami;
- razvijati pravopisno, skladijsko in slogovno zmožnost;
- tvoriti poustvarjalno domišljjsko besedilo;
- razvijati fluentnost in fleksibilnost besedišča

PRIPOMOČKI:

- podlaga za pisanje
- pisalo
- razpredelnica z navodili in nalogami na naslednji strani
- učenčev zvezek

NAVODILA UČENCEM:

- Na listu so zapisana okence z navodili.
- V vsaki vrstici izberi vsaj eno navodilo in ga izvedi.
- Ko nalogo izvedeš, prekrižaj okence.
- Izvedeš lahko vse naloge.

NADGRADNJA:

Učenci lahko priložen list na drugi strani uporabijo skozi cel teden. Vsak dan izvedejo navodila zapisana na poljih določene barve.

Izvedemo lahko dnevno rutino in vsak dan ob točno določenem času (npr. po malici, pred koncem pouka ipd.) namenimo 15 minut branju in pisanju. V tem času učenec prostovoljno izbira naloge na listu. Na začetku tedna učencem povemo, da morajo do konca tedna opraviti vse naloge.

Učencem lahko damo tudi prazna polja in vanje sami vpisujejo navodila za sošolce. Navodila naj bodo vezana na branje in pisanje na prostem.

ENA, DVE, TRI, ŠTIRI

	BEREM BESEDE	BEREM POVEDI	PIŠEM	USTVARJAM Z BESEDAMI
RDEČA	SPREHODI SE PO DVORIŠČU, OPAZUJ IN PREBERI PET BESED, KI JIH VIDIŠ ZAPISANE OKROG SEBE.	VZEMI ENEGA OD TVOJIH ZVEZKOV IN NAGLAS PREBERI TRI POVEDI. SAM IZBERI KATERE.	V ZVEZEK NAPIŠI PET BESED, KI SO POVEZANE Z ZDRAVJEM.	IZ DVEH BESED NAREDI NOVO BESEDO (IZUMI NOVO BESEDO). MIZA KORUZA
ORANŽNA	PREBERI VSE BESEDE NA DESETI STRANI TVOJEGA ZVEZKA.	PREBERI NASLOV TEGA LISTA.	V ZVEZEK NAPIŠI POVED, V KATERI BOŠ UPORABIL SVOJE IME.	RAZSTAVI BESEDO NA ČIM VEČ NOVIH BESED. ZOBOZDRAVNIK
RJAVA	PREBERI VSE BESEDE NA MODREM POLJU SPODAJ.	PREBERI VSE POVEDI NA SIVEM POLJU SPODAJ.	V ZVEZEK NAPIŠI PRIJAZNO SPOROČILO SOŠOLCEM.	SESTAVI RJAVO ZGODBO IZ RJAVIH BESED. ZAPIŠI JO.
ZELENA	ČIM HITREJE PREBERI TE TRI BESEDE: PUJS KRT PES	PROSI SOŠOLCA ALI KOGA DRUGEGA, DA TI NAPIŠE TRI POVEDI. PREBERI JIH ČIM HITREJE.	KAKO IZGLEDA TVOJA UČITELJICA/UČITELJ? NAPIŠI NEKAJ BESED ALI POVEDI O NJEJ/NJEM V SVOJ ZVEZEK.	NAPIŠI ČIMVEČ BESED, KI SE RIMAJO NA SKOK
ROZA	OBRNI TA LIST IN PREBERI IMENA BARV, KI SO ZAPISANA NA LEVI STRANI.	GLASNO PREBERI POVED: MAČEK NA STREHI LOVI PTIČA.	NAPIŠI TRI ČUDNE POVEDI, V KATERIH SE VSE BESEDE ZAČNEJO Z ISTO ČRKO. PRIMER: PETER PLAVA PINGVINA.	NAJDI BESEDE SKRITE V VSAKI BESEDI: STEKLENICA MEDVED
MODRA	POLETJE	POČITNICE	ZRAK	TRAVNIK
SIVA	KOMAJ ČAKAM PONEDELJEK.	RAD BI ZNAL BRATI DEBELE KNJIGE.	LE KAJ BOM JUTRI PISAL?	JUHUUU, ZUNAJ SE JE IMENITNO UČITI.

FESTIVAL POLETJA (kresna noč)

CILJI

- ob likovnih izdelkih učencev ter ob zgledih iz narave in okolja spoznavati likovne pojme, povezane s slikanjem;
- razvijati slikarske zmožnosti in negovati individualni slikarski izraz;
- slikati s trdimi slikarskimi materiali na različne slikarske podlage;
- preizkušati različne slikarske materiale in pripomočke;
- izraziti opazovano v naravi z likovnim izražanjem.

PRIPOMOČKI

- kreda, pesek ali riž
- barvni prah (zdrobljena kreda ali pesek)
- kartica ali lijak

NAVODILO UČENCEM

- Izberi motiv, ki ga prepoznaš v naravi okoli sebe: rože, rastline, drevesa, oblike listov, simetrični vzorci, vzorci na opazovanih žuželkah ...
- S kredo, peskom ali rižem pripravi skico slike na asfaltni podlagi.
- Nato zapolni ploskve z barvnim prahom. To je lahko barvna moka, riž ali pesek, zdrobljena kreda ali barva v prahu. Nanašanje praška je lahko lažje, če uporabiš košček zvitega kartona ali lijak.

- Svojo sliko lahko nadgradiš s kipi iz gline.

NADGRADNJA

Poletni solsticij in najkrajša noč v letu sta že dolga stoletja poseben dan v ljudskem pripovedništvu, obredovanju in verovanju. S kresno nočjo je povezanih veliko ljudskih pravljič in pripovedi.

Od poletnega solsticija dalje sonce pojema, zato so naši predniki verjeli, da ogenj zakurjen na kresno noč, pomaga soncu ohraniti in pomnožiti njegovo moč. Kresove so netili na vrhovih hribov, čim bližje nebu, nato so okoli ognja peli in plesali, skakali čezenj. S kresno nočjo so povezane tudi vile in škrti, na kresno noč naj bi čudežno moč imela tudi voda.

Vse te teme lahko izrazimo skozi umetniško izražanje.

Opazovanje sprememb v naravi ponuja spodbude za razmislek o letnih časih ter o tem, kako so ljudje povezani z naravo. Kot nadgradnjo pa lahko pojav povežemo tudi z vsebino luninih men ipd.

Vir: <https://www.gettyimages.nl/fotos/chalk-art-equipment?mediatype=photography&phrase=chalk%20art%20equipment&sort=mostpopular>

PRIPOVEDOVANJE S PRAVLJIČNO PALICO

CILJI:

- tvoriti pripoved;
- pri pripovedovanju pripovedi s posebno govorico označiti osebe;
- ustno predstaviti svoje
- (po)ustvarjalno besedilo.

PRIPOMOČKI:

- palica
- trak
- škarje
- naravni predmeti nabrani v okolici

NAVODILO UČENCU

- Poišči palico, ki ni daljša od dolžine tvoje podlahti.
- Razmisli o vsebini zgodbe, ki jo želiš povedati. Pri tem ti lahko pomagajo predmeti, ki jih nabereš v okolici.
- Izberi pet naravnih predmetov iz okolja (listi, storži, palice, plodovi ...)
- Pritrdi jih na palico s pomočjo vrvice.
- Sestavi zgodbo in jo pripoveduj sam pri sebi. Poskusi vključiti uvod, jedro in zaključek. V zgodbo vključi predmete, ki si jih obesil na palico. V pripovedovanje jih vključuj v takem vrstnem redu, kot si jih obesil na palico. Ne pozabi predmetom dati imen. Poskrbi za napetost tvoje zgodbe.
- Pripoveduj svojo zgodbo v skupini in poslušaj zgodbe sošolcev. Podajte drug drugemu povratne informacije.

NADGRADNJA

Opisana poustvarjalna dejavnost podpira razvoj bogatenja besedišča in pripovedovanja.

Stara ljudstva po svetu so za prenašanje sporočil in novic uporabljala tudi „sporočilne palice“. Palice so bile enostavne za nošenje in izklesane ali poslikane s simboli in prepoznavnimi plemenskimi oznakami.

GUGALNICA PONAVLJALNICA

CILJI:

- ponoviti rutinsko znanje izbranega predmeta ali sklopa (npr. poštevanke, računski postopki, abeceda, poznavanje pojmov, recitacije, pripovedovanje znane pravljice itd.);
- zbrano poslušati;
- vrstniško sodelovati.

PRIPOMOČKI:

- ura za merjenje časa (lahko tudi peščena)
- gugalnica

NAVODILO UČENCU

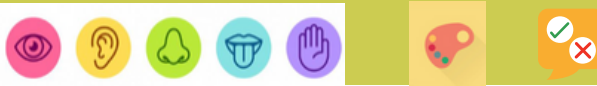
- S sošolcem poiščita gugalnico.
- Dogovorita se, kateri bo prvi na vrsti za "guganje".
- Tisti, ki bo prvi meril čas naj pripravi (peščeno) uro. Ta bo tudi postavljaj vprašanja in pozorno poslušal.
- Tisti učenec, ki se prvi "guga", počaka na znak za začetek, ki mu ga da sošolec. Ko začne, med umirjenim zibanjem odgovarja na vprašaja sošolca ali pripoveduje.
- Ko se čas izteče, se pogovorita o uspešnosti.
- Zamenjajta vlogi.

NADGRADNJA

Dejavnost z gugalnico naj se vključi na osnovi jasnih navodil učitelja. Preden učenci gredo na gugalnico naj se opravi pogovor o varnosti in temi ponavljanja ter o načinu dela.

Teme, ki jih lahko vključimo so:

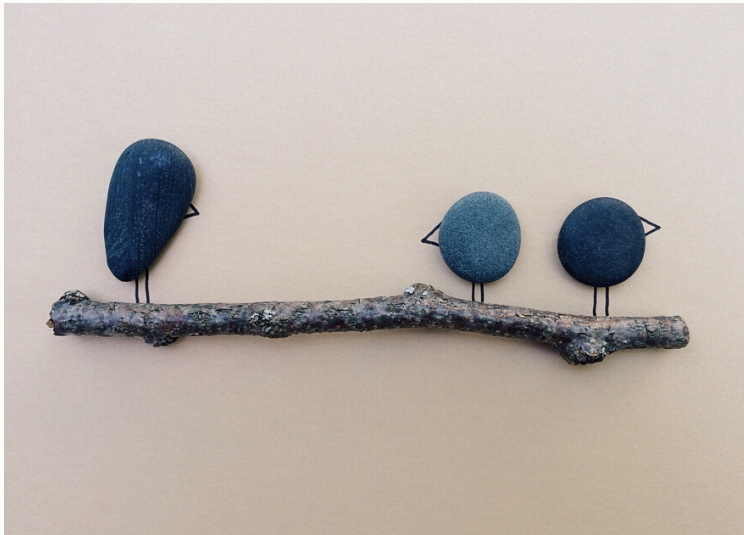
- ponavljanje poštevanke
- seštevanje in odštevanje
- črke abecede
- prvi in zadnji glas
- besede na ...
- igra Ime in priimek
- pripovedovanje znane pravljice
- opisovanje
- naštevanje imen dreves, živali, rastlin ...
- petje pesmi
- ...

USTVARJANJE V NARAVI (LAND ART)

CILJI:

- spoznati in uporabiti likovne motive (krajina, tihožitje) in (ne)enakomerno razporejati oblike ali ploskve:
- uporabiti abstrahiranje (v 2. VIO).

PRIPOMOČKI:

- naravni materiali po načelu **VSE OSTANE V NARAVI**.

NAVODILO UČENCU

- Nahajaš se v naravnem življenjskem okolju.
- Izberi naravni material in ustvari izbran motiv (žival, oseba, naravni pojav - oblak, mavrica, nevihta).
- Pri ustvarjanju rešuj likovni problem (npr. male in velike oblike; svetlo-temno; simetrija).
- Uporabiš lahko le naravne materiale, tvoj izdelek bo v naravi ostal. Narediš lahko fotografijo končnega izdelka.
- Ovrednoti svoj izdelek in poslušaj povratno informacijo sošolca.

NADGRADNJA

Namen LAND ART-a je umetniško ustvarjanje v naravi. Skozi dejavnosti LAND ART-a lahko učenci spoznavajo in uporabljajo likovne pojme učnega načrta:

1. razred: točka

- pika, linija - črta, risanje, risba

2. razred: oblika,

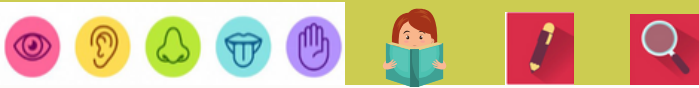
vrste linij (ravna, ukrivljena, lomljena, kratka, dolga, vodoravna, navpična, poševna), velikost oblik

3. razred: sklenjena -

nesklenjena linija, tekstura oblik, zapolnitev oblik z linearnimi in točkovnimi teksturami.

4. razred: redko - gosto nizanje linij (svetla -temna (rastiranje)), razporejanje šrafiranih ploskev

5. razred: (a) simetrija, vrste simetrij

MOJA UČILNICA NA PROSTEM

CILJI:

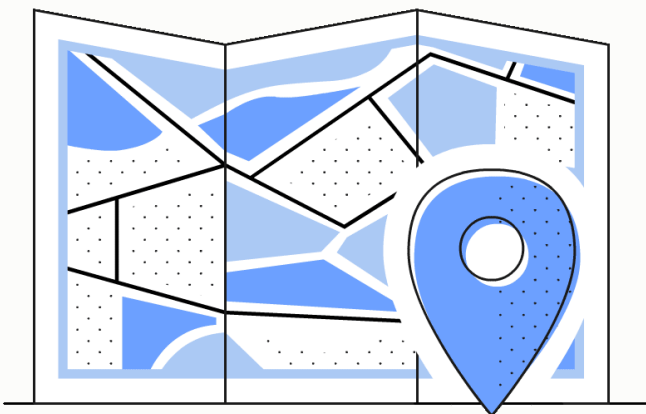
- se orientirati po načrtu/na zemljevidu;
- opazovati prostor;
- prikazati prostor z načrtom/zemljevidom;
- predstaviti načrt/zemljevid.

PRIPOMOČKI:

- fotografije
- podlaga, barvice, svinčnik

NAVODILO UČENCU

- Opazuj prostor, ki je določen za učenje na prostem. Opiši ga. Kaj vidiš, kje je kaj, kako veliko je? Nariši skico.
- Poišči označena mesta s fotografijami, ki prikazujejo učilnice na prostem. Izberi fotografijo in jo opiši. Kaj ti je všeč? Ali kaj manjka? Kaj misliš, kako poteka učenje v taki učilnici v lepem vremenu, in kako v slabem?
- Razmisli o skupni učilnici na prostem. Dopolni svojo skico z lastno idejo in rešitvami.
- Predstavi skico učilnice.

NADGRADNJA

Z učenci lahko postavimo kriteriji za uspešno narisano skico. Npr.

- Pravilno se orientirati v okolici šole.
- Natančno opazovati.
- Načrt/zemljevid/skica: risanje (ustrezna velikost, jasno prikazani vsi bistveni deli, ustrezna velikost (razmerje) med narisanimi elementi, prostorska razporeditev, označevanje (naslov, preprosta legenda).
- Predstavitev skice: ustrezna uporaba prostorskih pojmov.

ZEMLJEVID MOJE IZMIŠLJENE DEŽELE

CILJI:

- se orientirati po načrtu/na zemljevidu;
- opazovati prostor;
- prikazati prostor z načrtom/zemljevidom;
- predstaviti načrt/zemljevid.

PRIPOMOČKI:

- podlaga, barvice, svinčnik

NAVODILO UČENCU

- Nariši preprost zemljevid namišljene države, kamor bi se odpravil na izlet s prijatelji.
- Označi vašo pot potovanja.
- Označi ga z legendo.
- Opiši svoje potovanje s pomočjo zemljevida.
- S predmeti, ki jih najdeš v naravi, oblikuj deželo, kamor bi se odpravil na počitnice. Kakšna je tvoja namišljena dežela? Opiši njene značilnosti.

NADGRADNJA

Učencu lahko predhodno dajemo preprostejše naloge, kot npr. izdelava lahko načrt poti:

- od vhoda v šolo do šolskega igrišča
- do skritega predmeta (lov za zakladom)
- po izbiri.

MOJA FOTOGRAFIJA PROSTORA

CILJI:

- se orientirati po načrtu/na zemljevidu;
- opazovati prostor;
- prikazati prostor z načrtom/zemljevidom;
- predstaviti načrt/zemljevid.

PRIPOMOČKI:

- fotoaparata
- podlaga, barvice, svinčnik

NAVODILO UČENCU

- Si fotograf. Izberi opazovalno točko oz. prostor, ki ga boš fotografiral. Opazuj. Kaj vidiš? Ali vidiš kaj zanimivega? Ali vidiš kaj motečega? Zakaj? Kako se počutiš?
- Nariši fotografijo/posnetek in ga predstavi.

NADGRADNJA

Navodilo učenci lahko oblikujemo tudi tako:

- Prosili so te, da dokončaš fotografijo.
- Poišči mesto, kjer je bila fotografija posneta in jo dokončaj.

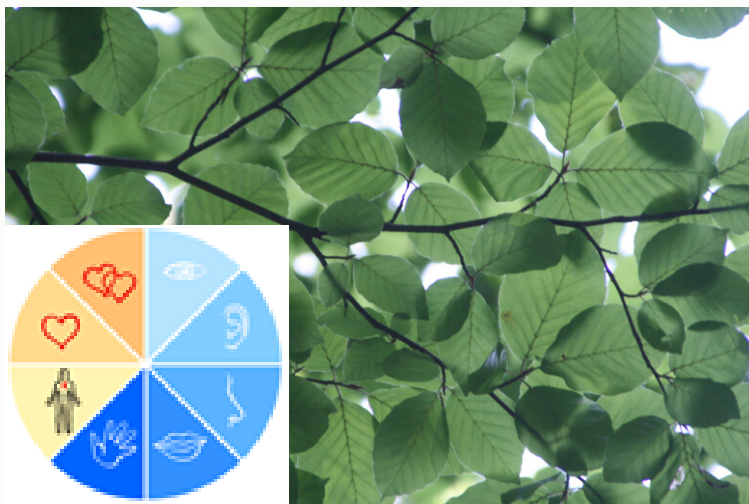

ČUJEČNOST NA PROSTEM

CILJI:

- zaznavati svojo okolico z vsemi 5 čutili;
- prepoznati svoja čustva in jih zna ubesediti;
- opredeliti, kje v telesu zazna določeno čustvo;
- razvijati jezikovne zmožnosti skozi čuječnost, samozavedanje in multisenzorno učenje;
- ubesediti ali zapisati svoje zaznave (kar vidi, sliši, vonja, okuša, tipa, zazna v svojem telesu).

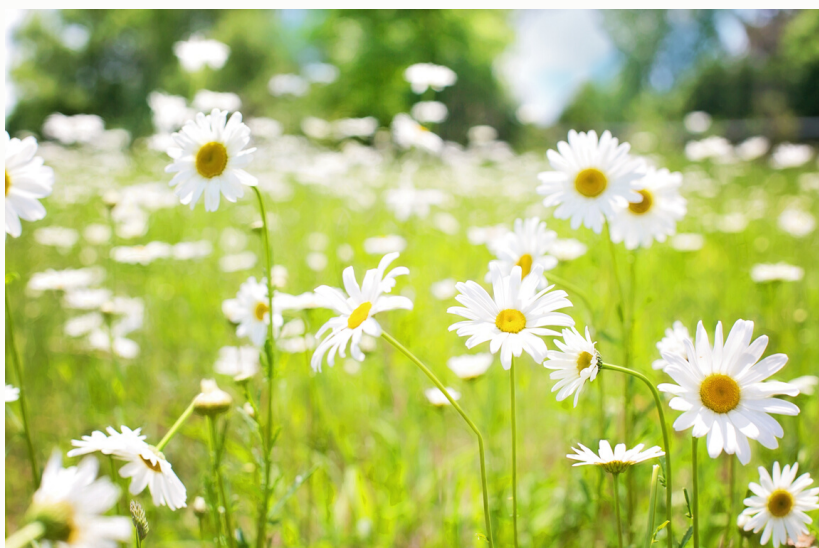

PRIPOMOČKI:

- kartice (naslednji tri strani)
- zvezek
- pisalo
- trda podlaga za pisanje

NAVODILO UČENCU za delo na prostem

- Začni z izvajanjem nalog za razvijanje čuječnosti, ki jih imaš na karticah.
- Svoje odgovore in zapiske oblikuj na liste ali v zvezek.
- Pri izvajanju nalog bodi pozoren na okolico in uporabljalj vseh 5 čutil.
- Pazi na ohranjanje narave in skrbi zanjo.

NADGRADNJA

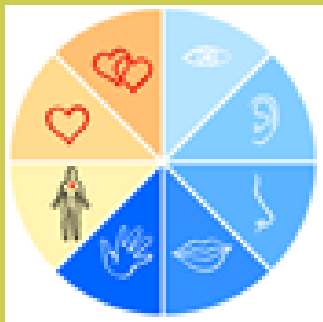
Učitelj se z učenci dogovori o pravih izvajanju vaj čuječnosti na prostem. Razloži jim, zakaj je v vsakdanjem življenju tako pomembno biti čuječen.

V normalnih razmerah vaje čuječnosti učenci izvajajo v parih in pri vsaki kartici se vlogi v paru zamenjata, oz. poročata o svojih občutkih, ugotovitvah.

Učitelj vsakemu učencu razdeli kartice z vajami čuječnosti.

Vsak učenec s seboj vzame več listov ali zvezek za zapisovanje zapiskov oz. odgovorov iz kartic.

Učitelj učence opozori na ustrezen odnos do narave in rastlin.

1. ZDAJ

Osredotočim se na trenutek tukaj in zdaj in razmišljam.

ZDAJ SEM TU ...

- Zaznavam in občutim dihanje v svojem telesu.
- Sprostim čeljust in ramena.
- Čutim stopala na tleh.

ZDAJ SEM OSREDOTOČEN NA SVOJE MISLI ...

- Imam ZDAJ pozitivne misli?
- ZDAJ se osredotočam na pozitivne misli.
- V pozitivnih mislih bom uživa in bil zanje hvaležen.

ZDAJ OBČUTIM ...

- Zavestno zaznavam svoja čustva.
- Zaznavam/raziskujem svoje nezavedne reakcije na ta čustva (npr. sem zaradi njih počutim negotovega, me blokirajo, sem zaradi njih bolj odprt).

ZDAJ SEM OSREDOTOČEN NA SVOJE MISLI ...

- Imam ZDAJ negativne misli?
- ZDAJ sem odločen, da jih preženem in jih bo odneslo kot oblake na nebu.
- ZDAJ sem nazaj v tem trenutku.

ZDAJ OBČUTIM ...

- Zavestno zaznavam svoja čustva v razredu.
- Zavestno zaznavam vse odzive.
- Zavedam se osnovnih potreb povezanih z mojimi čustvi.
- Razmišljam o svojih odzivih.

ZDAJ SKRBIM ZASE ...

- ZDAJ si bom poslal pozitivne misli:
Počutim se varno!
 - Sem zadovoljen!Sem sproščen!
Sem srečen!
Sem ...

ZDAJ OPAZUJEM SVOJE TELO ...

- Opazujem svoje telo.
- Kje se počutim sproščena?
- Zavestno in hvaležno zaznavam občutke sproščenosti.

ZDAJ SEM NEPRISTRANSKI OPAZOVALEC ...

- ZDAJ bom opustil predhodne izkušnje, mnenja in sodbe ter poskušal reagirati kot objektivni opazovalec.
- Poglej, poglej! Kako zanimivo! Le kaj je za vsem tem?

2. TUKAJ IN ZDAJ

(zapišem)

Tukaj in zdaj VIDIM _____.

Tukaj in zdaj SLIŠIM _____.

Tukaj in zdaj VONJAM _____.

Tukaj in zdaj OKUŠAM _____.

Tukaj in zdaj NA SVOJI KOŽI OBČUTIM _____.

Tukaj in zdaj V SVOJEM TELESU OBČUTIM _____.

Tukaj in zdaj SE POČUTIM _____.

Tukaj in zdaj DO DRUGIH ČUTIM _____.

3. SREČA

(zapišem)

Sreča mi diši po _____.

Srečo slišim kot _____.

Srečen/na sem, ko vidim _____.

Srečna/en sem, ko okušam _____.

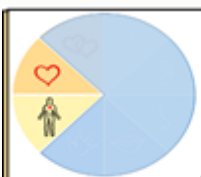
Osreči me _____.

5. KAJ SLIŠIM?

(poslušam, zapišem, oponašam/ugotavljam)

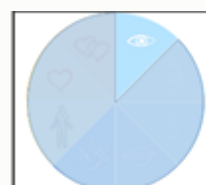
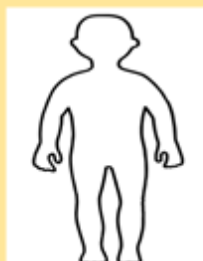
1. Zapri oči.
2. Vsaj minuto poslušaj zvoke iz okolice.
3. Zapiši, kar si slišal.
4. Tvoj par naj oponaša en zvok iz narave. Zapiši, kar misliš, da je oponašal. Vlogi zamenjajta.

4. KJE OBČUTIM?

(zapišem ali narišem)

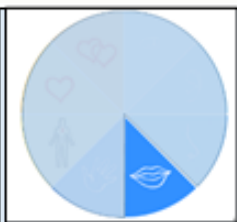
jezo	srečo
strah	ljubezen
veselje	gnus

6. KAJ VIDIM?

(gledam, narišem, sestavim)

1. Rahlo stisni pest in jo oblikuj tako, da ostane luknja, skozi katero lahko gledaš (kot daljnogled).
2. Skozi luknjo poglej okolico.
3. Kaj je pritegnilo tvojo pozornost? Česa prej nisi videl?
4. Na list papirja to nariši.
5. V skupini ali v paru sestavite skupno sliko vsega narisanelega (puzzle).

7. KAJ OKUŠAM?

(naberem, okušam, zapišem, vrnem v naravo)

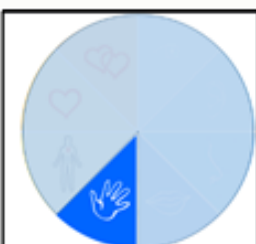
1. Vsak od para nabere v okolici vsaj 3 stvari, ki jih lahko okušaš (trava, cvetni listi, iglice/listi dreves,...). Naberi tisto, kar bi sam okusil!
2. Zapri oči in poskušaj ugotoviti, kar ti je prinesel tvoj par in kar okušaš. Ugotovitve zapiši.
3. S parom zamenjajta vlogi.
4. Če je mogoče, vrni v naravo, kar lahko.

8. KAJ VONJAM?

(naberem, vonjam, zapišem, vrnem v naravo)

1. Vsak od para nabere v okolici vsaj 3 stvari, ki imajo vonj.
2. Zapri oči, vonjaj, kar je nabral tvoj par in poskušaj ugotoviti, kaj vonjaš. Ugotovitve zapiši.
3. S parom zamenjajta vlogi.
4. Če je mogoče, vrni v naravo, kar lahko.

9. KAJ TIPAM?

(naberem, vonjam, zapišem, vrnem v naravo)

1. Vsak od para nabere v okolici vsaj 3 stvari, ki imajo različno strukturo.
2. Zapri oči in poskušaj ugotoviti, kaj tipaš. Ugotovitve zapiši.
3. S parom zamenjajta vlogi.
4. Če je mogoče, vrni v naravo, kar lahko.

10. JAZ SEM ČUJEČEN/ČUJEČNA

(naberem, pripovedujem, vrnem v naravo)

1. V okolici izberi predmet, ki ga lahko vidiš/slišiš/vonjaš/okušaš/otipaš.
2. Zamisli si, da si vesoljsko bitje, ki je pravkar priletelo iz drugega planeta. Raziskuj izbrani predmet z vsemi čutili. Izbrani predmet poimenuj v svojem vesoljskem jeziku. Svoja opažanja pripoveduj svojemu paru.
3. S parom zamenjajta vlogi.
4. Če je mogoče, vrni v naravo, kar lahko.

OZNAKE TEMELJNIH DEJAVNOSTI:

MERJENJE

OPAZUJ Z VSEMI ČUTILI

BRANJE

GOVORJENJE

POGOVARJANJE S SOŠOLCEM

RAZISKOVANJE

FOTOGRAFIRANJE

PISANJE

LIKOVNO USTVARJANJE

GIBANJE

VREDNOTENJE

VIRI IN LITERATURA

- Učni načrti posameznih predmetov (2011)
- Gunther, T. (2014). 500 imenitnih iger. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Skribe -Dimec, D. (2007). Raziskovalne škatle. Ljubljana: Modrijan.
- Skribe-Dimec, D. (2014). Pouk na prostem. Raznovrstnost pristopov in razvijanje naravoslovnega mišljenja. (str. 79–83).
- Environmental Education: A Curriculum Prototype for Pre-Service Teacher Education For Industrial Schools
- Seifert, M., Tscapka, J., Steiner, A. (1999), From Managent to Mandala, Environmental Education in Europe, Dunaj
- KK za okoljsko vzgojo, (2003). Delovna skupina za KK, Ljubljana
- Learning through Landscapes (Dostopno na www.ltl.org.uk/free-resources)
- Barfod, K. (2008). OUTLiNES – Outdoor Learning in Elementary Schools – from Grassroot to Curriculum in Teacher Education. Pridobljeno 7.10.2019 s: <http://www.outdooreducation.dk/files/foundation%20course%20manual.pdf>.
- Biegel, G. M. idr. (2009). Mindfulness-based stress reduction for treatment of adolescent psychiatric outpatients: A randomized clinical trial. Journal of Consulting Psychology, 77(5), 855-866.
- Jordet, A. N. (1998). The immediate environment as a classroom. Outdoor school in theory and practice. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.
- Kabat-Zin, J. (1982). An outpatient program in behavioral medicine for chronic pain patients based on the practice of mindfulness meditation: Theoretical considerations and preliminary results. General Hospital Psychiatry, 4 (33-47).
- Youthstart project. (2018). Mindfulness (The Youth Start Mindfulness Programme). Pridobljeno 7.10.2019 s <http://youthstartproject.eu/wp-content/uploads/2018/12/USTART-Handbook.pdf>
- Vsebine Sodelov@Inice Razredni pouk o pouku na prostem (<https://skupnost.sio.si/mod/folder/view.php?id=330398>)

Gradivo pripravile:

Leonida Novak, Mojca Dolinar, Mihaela Kerin, Katarina Dolgan, Vesna Vršič